RODO DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

redakcja Dominik Lubasz

Karolina Alama, Roman Bieda, Witold Chomiczewski
Mirosław Gumularz, Damian Karwala, Patrycja Kozik
Dominik Lubasz, Beata Marek, Marcin Maruta
Dariusz Szostek, Marcin Wielisiej, Mariola Więckowska
Katarzyna Witkowska-Nowakowska

RODO 2018

Wolters Kluwer

RODO DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

redakcja Dominik Lubasz

Karolina Alama, Roman Bieda, Witold Chomiczewski
Mirosław Gumularz, Damian Karwala, Patrycja Kozik
Dominik Lubasz, Beata Marek, Marcin Maruta
Dariusz Szostek, Marcin Wielisiej, Mariola Więckowska
Katarzyna Witkowska-Nowakowska

Wolters Kluwer

WARSZAWA 2018

Stan prawny na 5 kwietnia 2018 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Ołówek

Opracowanie redakcyjne
Grażyna Polkowska-Nowak

Łamanie
Andytex

Poszczególne rozdziały napisali:

Karolina Alama, Marcin Maruta – rozdz. 6
Roman Bieda – rozdz. 5
Witold Chomiczewski – rozdz. 2 podrozdz. 2.1, 2.3–2.7, rozdz. 3 podrozdz. 3.3
Mirosław Gumularz – rozdz. 10 podrozdz. 10.1
Mirosław Gumularz, Patrycja Kozik – rozdz. 2 podrozdz. 2.2, rozdz. 3 podrozdz. 3.2
Damian Karwala – rozdz. 8
Dominik Lubasz – słowo wstępne, rozdz. 1 podrozdz. 1.1–1.3, rozdz. 2 podrozdz. 2.8, rozdz. 3 podrozdz. 3.4
Beata Marek – rozdz. 7 podrozdz. 7.1, 7.2, rozdz. 10 podrozdz. 10.2
Dariusz Szostek – rozdz. 4
Marcin Wielisiej – rozdz. 7 podrozdz. 7.3–7.6
Mariola Więckowska – rozdz. 3 podrozdz. 3.1
Katarzyna Witkowska-Nowakowska – rozdz. 1 podrozdz. 1.4, rozdz. 9

ISBN 978-83-8124-609-5

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

dyrektywa 95/46/WE	–	dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24.10.1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.Urz. UE L 281, s. 31–50)
dyrektywa 2013/37/UE	–	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/37/UE z 26.06.2013 r. zmieniająca dyrektywę 2003/98/WE w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.Urz. UE L 175, s. 1–8)
k.c.	–	ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2017 r. poz. 459)
k.p.	–	ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108)
projekt ustawy	–	projekt ustawy z dnia … 2018 r. o ochronie danych osobowych (projekt w wersji skierowanej do Sejmu dnia 5.04.2018 r.)
r.d.p.d.o.	–	rozporządzenie z 29.04.2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz.U. Nr 100, poz. 1024)
RODO, rozporządzenie 2016/679	–	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1–88)
rozporządzenie eIDAS	–	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z 23.06.2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.Urz. UE L 257, s. 73–114)
u.o.d.o.	–	ustawa z 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 922 ze zm.)

Inne

ABI	–	administrator bezpieczeństwa informacji
BGB	–	Bürgerliches Gesetzbuch
DPIA	–	*Data Protection Impact Assessment* (in. OSOD)

DPO, IOD	– inspektor ochrony danych (*data protection officer*)
EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
OSOD	– ocena skutków dla ochrony danych

SŁOWO WSTĘPNE

25.05.2018 r. to data wyznaczająca cezurę w systemie ochrony danych osobowych w Europie. Od tego dnia rozpoczyna obowiązywanie jednolicie w całej Unii Europejskiej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Nowa regulacja ochrony danych opiera się na kilku podstawowych filarach: na wysokim poziomie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych, na kształtowaniu obowiązków administratorów w oparciu o podejście bazujące na ryzyku i neutralności technologicznej, a przez to uelastycznieniu, odformalizowaniu i zrelatywizowaniu wymogów zależnie m.in. od wielkości administratora, z dostrzeżeniem szczególnej sytuacji prawnej małych i średnich przedsiębiorców. Nowe podejście wymaga jednak dużo intensywniejszego zaangażowania adresatów norm w proces ich stosowania, w szczególności poprzez czynności analityczne, ocenę zakresu i sposobu realizacji obowiązków, przede wszystkim przez dobór odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych.

W tym niełatwym zadaniu autorzy publikacji starają się pomóc, przybliżając nowe zasady przetwarzania danych osobowych, wyjaśniając przesłanki legalizacyjne, opisując i analizując nowe prawa osób, których dane są przetwarzane, i wreszcie obowiązki administratorów, ze szczególnym uwzględnieniem pozycji małych i średnich przedsiębiorców.

Staraliśmy się przedstawić regulacje rozporządzenia ogólnego o ochronie danych w możliwie najbardziej praktyczny sposób, uwzględniając wytyczne Grupy Roboczej Art. 29, stanowiska organów nadzorczych oraz prawodawcy. Mamy nadzieję, że książka ta ułatwi stosowanie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych w praktyce MŚP.

Dziękuję za zaangażowanie znakomitemu zespołowi autorów, będących zarówno praktykami, jak i teoretykami, nie tylko prawa, o bogatym wieloaspektowym doświadczeniu!

dr Dominik Lubasz

Rozdział 1

ZAGADNIENIA OGÓLNE, DEFINICJE ORAZ ZASADY PRZETWARZANIA DANYCH

1.1. Zagadnienia wprowadzające

W dniu 25.05.2018 r. – po dwuletnim okresie przygotowawczym – ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO) zacznie być stosowane[1]. Do tego dnia administratorzy i podmioty przetwarzające dane, a także ich przedstawiciele, zarówno z sektora prywatnego, jak i publicznego, niezależnie od wielkości i przedmiotu działalności, zobowiązani są do przygotowania swoich organizacji do stosowania nowej regulacji. W rozporządzeniu 2016/679 nie zostały bowiem przewidziane żadne przepisy przejściowe, które regulowałyby sytuację prawną podmiotów zobowiązanych, przetwarzających obecnie dane osobowe i zamierzających czynić to po 25.05.2018 r. W motywie 171 RODO zawarto jedyną wskazówkę stanowiącą, że przetwarzanie, które w dniu rozpoczęcia stosowania rozporządzenia już się toczy, powinno w terminie 2 lat od wejścia rozporządzenia w życie zostać dostosowane do jego przepisów.

Rozporządzenie 2016/679 zastępuje dotychczas obowiązującą dyrektywę 95/46/WE, a w konsekwencji również ustawę o ochronie danych osobowych z 1997 r., wprowadzając odmienny, proaktywny model ochrony, **oparty na podejściu bazującym na ryzyku** (*risk-based approach*). Odchodzi tym samym od sztywnych ram regulacyjnych i wyabstrahowanych od kategorii administratora, zakresu jego działania, zwłaszcza jego związku z przetwarzaniem danych osobowych i skali tego przetwarzania, które były charakterystyczne dla polskiej ustawy z 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych[2] i rozporządzeń wykonawczych do niej, a zwłaszcza rozporzą-

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz.Urz. UE L 119, s. 1–88.

[2] Dz.U. z 2016 r. poz. 922 ze zm.

dzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 29.04.2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych[3].

Podejście oparte na ryzyku jest kluczowe dla odczytania, zrozumienia i zrealizowania obowiązków administratora i podmiotu przetwarzającego nałożonych na nich mocą przepisów rozporządzenia 2016/679. Stało się ono istotnym elementem wielu obowiązków, w tym ogólnego obowiązku zapewnienia zgodności z rozporządzeniem, o którym mowa w art. 24, uwzględniania ochrony danych już w fazie projektowania (*privacy by design*) w myśl art. 25 ust. 1 oraz realizacji zasady domyślnej ochrony danych (*privacy by default*) zgodnie z art. 25 ust. 2, sporządzania określonej przepisami dokumentacji przetwarzania ujętej w ramy art. 30, zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania, w szczególności wskazanego w art. 32, oceny skutków przetwarzania dla ochrony danych (*data protection impact assessment*) oraz uprzednich konsultacji z organem nadzoru, o których mowa odpowiednio w art. 35 i 36. Jako podstawa przyjętej konstrukcji obowiązków wskazany mechanizm jest realizowany przez analizę ryzyka, dla której jednak brak szczegółowej regulacji w analizowanym rozporządzeniu. Decyzja na temat przyjmowanej metodyki, sposobu podejścia, użytych narzędzi analitycznych, jak również samego zakresu analizy pozostawiana jest w rękach administratora.

Opisane podejście związane jest ze zdiagnozowaną potrzebą unowocześnienia regulacji ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej, zapewnienia jej neutralności technologicznej, zniwelowania negatywnych aspektów związanych z dotychczasowym wyborem środka legislacyjnego w postaci dyrektywy o minimalnym charakterze, a wreszcie dostrzeżeniem wartości danych osobowych w gospodarce (*data driven economy*) i wpływu wykorzystania danych, w szczególności w aspekcie transgranicznym, na budowanie jednolitego rynku cyfrowego w Unii Europejskiej[4]. Sformułowano w związku z tym **podstawowe cele**, jakie przyświecają reformie: z jednej strony jest to **wysoki poziom ochrony praw osób fizycznych**, z drugiej jednak – poszerzenie możliwości biznesowych poprzez **ułatwienie swobodnego przepływu danych osobowych na jednolitym rynku cyfrowym**. W założeniach nowa regulacja –

[3] Dz.U. poz. 1024.

[4] D. Lubasz [w:] *RODO. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz*, red. E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, Warszawa 2017, art. 1, nt 15. Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (COM(2012)0011 – C7-0025/2012 – 2012/0011(COD)), http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/review2012/com_2012_11_pl.pdf. Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy na potrzeby zapobiegania przestępstwom, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie, wykrywania ich i ścigania albo wykonywania kar kryminalnych oraz swobodnego przepływu takich danych (COM(2012)0010 (COD)), http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0010:FIN:EN:PDF.

m.in. poprzez technologiczną neutralność – pozostawia administratorom swobodę co do wyboru metod i środków, z wykorzystaniem których będą realizować cele i zadania związane z bezpieczeństwem informacji, co stało się ostatecznie jednym z najbardziej charakterystycznych elementów regulacji. Zmieniono w związku z tym optykę rozwiązań, uelastyczniając podejście i różnicując nakładane obowiązki zależnie od warunków przetwarzania danych, różnych podmiotów przetwarzających i różnej jego skali, co miało być także odpowiedzią na sytuację prawną oraz oczekiwania małych i średnich przedsiębiorców[5].

W konsekwencji wszyscy administratorzy, w tym należący do kategorii małych i średnich przedsiębiorców, choć z pewnymi wyjątkami[6], do 25.05.2018 r. zobowiązani są wdrożyć wymogi rozporządzenia 2016/679 związane zarówno z opartymi na analizie ryzyka obowiązkami, jak i z realizacją praw podmiotów danych, a po tym terminie utrzymać i aktualizować system ochrony danych zgodny z przepisami analizowanego aktu prawnego. Z tych względów konieczne jest dokonanie weryfikacji procesów, w których niezbędne jest przetwarzanie danych osobowych, oraz dokonanie analizy zgodności przetwarzania w tych procesach przez pryzmat nowych zasad i przesłanek przetwarzania danych oraz nowego katalogu praw podmiotów danych i obowiązków nakładanych na administratorów.

Mimo bowiem tego, że rozporządzenie jest aktem prawa europejskiego obowiązującym bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich, bez potrzeby dokonywania zabiegów implementacyjnych[7], jak w przypadku dyrektyw, to w wielu jego przepisach zostało zawarte uprawnienie dla ustawodawców krajowych uregulowania niektórych zagadnień, jak np. instytucji organu nadzorczego, wyłączeń w przypadkach wymienionych w art. 23 czy zagadnień związanych z przetwarzaniem danych osobowych pracowników[8].

1.2. Zakres zastosowania regulacji

Przepisy art. 2 i 3 odpowiednio wyznaczają zakres przedmiotowy i zakres terytorialny zastosowania rozporządzenia 2016/679.

[5] D. Lubasz, K. Witkowska, *Europejska reforma ochrony danych osobowych z perspektywy pełnomocnika przedsiębiorcy* [w:] *Media elektroniczne. Współczesne problemy prawne*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, J. Gołaczyński, D. Szostek, Warszawa 2016, s. 176.

[6] Zob. pkt 3.4.1.2.

[7] Rozporządzenie wywołuje pełny skutek bezpośredni, a zatem zarówno wertykalny, jak i horyzontalny, co zostało potwierdzone w wyroku TS z 14.12.1971 r., C-43/71, Politi s.a.s. v. Minister Finansów Republiki Włoskiej, CURIA.

[8] Z tych prerogatyw polskich ustawodawca planuje skorzystać – zob. projekt ustawy o ochronie danych osobowych oraz Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia 2016/679 (https://mc.bip.gov.pl/projekty-aktow-prawnych-mc/projekt-ustawy-o-zmianie-niektorych-ustaw-w-zwiazku-z-zapewnieniem-stosowania-rozporzadzenia-2016-679.html).

Publikacja to przeznaczone dla małych i średnich przedsiębiorców praktyczne omówienie nowych przepisów dotyczących ochrony danych osobowych wprowadzonych przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. (RODO).

Autorzy szczegółowo opisują, jak przedsiębiorcy powinni przygotować się do stosowania RODO. Praktyczne wskazówki ułatwią proces wdrożenia nowych regulacji. W porównaniu z dotychczasowymi przepisami istotnie zmieniają się obowiązki administratorów danych i sposób ich wykonywania.

Z książki czytelnik dowie się m.in.:
– jakie są nowe prawa podmiotów danych, w tym prawa informacyjne, prawo do bycia zapomnianym, do przenoszenia danych czy też prawo do ograniczenia przetwarzania, co oznaczają i jak je realizować;
– jakie są nowe obowiązki nałożone na administratorów i jak się przygotować do ich wykonywania;
– jakie sankcje, nie tylko finansowe, będą groziły za naruszenie nowych przepisów.

Autorzy w opracowaniu uwzględnili ponadto projekt nowej polskiej ustawy o ochronie danych osobowych.

9788381246095 W01P01

ISBN 978-83-8124-609-5

9 788381 246095

CENA 119 ZŁ (W TYM 5% VAT)